

Predlog upućen:

Opštini Lučani

Naziv projekta:

“Seminar o slobodi”.

Projekat uputili:

Udruženje građana “**Libertarijanski klub**” i
udruženje građana “**Ulos**”.

1. Uvod

Krajem 2007. godine grupa studenata Fakulteta Političkih Nauka u Beogradu počela je spontano da se okuplja oko ideje liberalizma. Posle mnogih neformalnih rasprava i otvorenih debata došlo se na ideju formiranja nevladine organizacije. Potreba za osnivanjem ove organizacije posledica je namere da se ideje i stečena stručna znanja koje posedujemo učine delatnim. Smatramo takođe da je neophodno da se mladi ljudi sa novim idejama aktivno uključe u oblikovanje našeg društva u tranziciji. Udruženje građana "Libertarijanski Klub" (Libek) upisano je u Registar udruženja društvenih organizacija rešenjem Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu, 15. januara 2008. godine.

Libertarijanski klub u svom delovanju teži da afirmiše elementarne postulate i ideje klasičnog liberalizma. Razlog zbog čega su ove ideje došle u fokus našeg interesovanja je kako posledica lične zainteresovanosti za političku teoriju tako i uvid da su ovakve ideje odsutne u javnom prostoru savremene Srbije.

Završetak ere etatizma je nužan kako bi se Srbija konačno konstituisala u jednu modernu i pre svega građansku političku zajednicu. Građani Srbije bili su zloupotrebljavani u raznim razarajućim političkim eksperimentima od socijalizma do nacionalizma kao i raznih oblika političke vladavine koja su političkoj eliti davala neograničena ovlašćenja. Cilj ovoga projekta je tako upoznavanje šire javnosti sa osnovnim načelima savremenog libertarijanizma, kao i povratak Srbije evropskoj političkoj matici u čijem se središtu nalazi ideja liberalizma. Ideje koje se ovim putem teže afirmisati su fundamentalna filozofija modernog demokratskog sveta: jednake slobode, sloboda preduzetništva, vladavina prava, tolerancija, ustavna ograničenja vlade i njena decentralizacija i sloboda govora.

Ciljna grupa Libek-a su u prvom redu mladi ljudi kao i šira akademska javnost, ali i svi oni koji su zainteresovani za ideju libertarijanizma. Projekti na kojima Libek namerava da radi za cilj imaju rad na različitim istraživanjima i projektima kako bi se stekla znanja neophodna za unapređenje naše zajednice.

Glavni ciljevi Libek-a su:

- da promoviše libertarijanske političke i ekonomske principe,
- da utiče na civilno društvo u pravcu njegovog osamostaljivanja od države,
- da razvija svest o značaju otvorenog tržišta i slobodne konkurencije,
- i da unapređuje političku kulturu konstruktivnog dijaloga.

Za svoj rad i aktivnosti Libek obezbeđuje finansijska sredstva iz privatnih izvora. Privatne izvore čine: članarina, donacije, prilozi pravnih i fizičkih lica. Ono po čemu se Libek razlikuje od ostalih organizacija jeste optiranje za jednu autentičnu liberalnu koncepciju koja u našem društvenom polju zapravo nikada

nije bila zastupljena. Imajući u vidu osnovna načela libertarijanizma, Libek će se u svom delovanju jasno zalagati za:

- otvoreno tržište i slobodnu konkurenciju,
- privatizaciju javnog sektora i transparentnu reformu državnih institucija,
- neprikosnovenost slobode govora i izražavanja,
- seljenje državne birokratije iz slobodnog društva kako bi se ono osamostaljivalo,
- antikorupciju i nepristrasnost institucija minimalne države,
- oslobađanje od svih vrsta državne prinude,
- nepovredivost privatnog domena pojedinaca,
- deregulaciju (drastično smanjenje poreza),
- jako i nepristrasno sudstvo,
- denacionalizaciju i povraćaj nelegalno otete svojine,
- afirmisanje vrednosti kapitalizma.

2. Definicija problema

Neosporna je činjenica da danas svi živimo u globalizovanom svetu koji se konstantno menja. Međutim, globalizacija se uglavnom percipira kao surova ekonomska igra u kojima samo neki profitiraju i to uglavnom oni koji su već izgradili svoje tržišne pozicije i stvorili dovoljno kapitala da im niko drugi ne može konkurisati. Mi smatamo da globalizacija donosi mnogo više koristi velikoj većini građana nego štete. Globalizacija pospešuje otvaranje državnih granica, veću ponudu na globalnom nivou, slobodno investiranje širom sveta, veću produktivnost i otvaranje novih radnih mesta. Ona otvara ogroman broj mogućnosti onim državama, poput Srbije, koje se još uvek nisu u potpunosti uključile u svetske ekonomske tokove. Ovakve države poseduju ogroman neiskorišćeni potencijal koji im u izvesnom smislu daje i komparativne prednosti u odnosu na one države koje su već duže vremena uključene u svetsku ekonomiju. (primer sa proizvodnjom zdrave organske hrane je u tom smislu indikativan).

Jedna od katakteristika globalizacije na koju liberali gledaju pozitivno jeste činjenica da uloga nacionalne države postepeno slabi. Drugim rečima, njeno uplitanje u ekonomske tokove postepeno postaje sve manje, a tada se na pravi način uviđa inače štetna uloga državnog intervencionizma u privredi. Sa druge strane dok nacionalni nivo slabi jačanjem procesa globalizacije, lokalni nivo sve više dobija na značaju. U tom smislu smatramo da je i realizacija jednog ovakvog projekta u opštini Lučani potvrda i podsticaj ovakvog procesa.

Neophodno je da vlast ljudima bude blizu kako bi oni mogli svoje poslove da obavljaju brže i efikasnije.

Jedan od problema, koji mi kao organizacija prepoznajemo jeste činjenica da se ovakvi procesi obično percipiraju kao negativni. U tom smislu neophodno je o pitanjima globalizacije što više razgovarati, sticati nova znanja koja neće negirati stvarnost i od nje bežati već će je razumeti i na najbolji mogući način joj se prilagoditi. Potrebno je angažovati što veći broj mladih ljudi, a to je ono što mi pokušavamo kroz ovakve programe.

Kao primer uspešnih tržišnih reformi i prilagođavanja procesima globalne utakmice možemo navesti mnogo poznatih primera: privredne reforme koje je u Velikoj Britaniji sprovela vlada Margaret Tačer, deregulacija i reforma administracije u SAD-u za vreme Ronalda Regana, kao i opredeljenje za kapitalistički ekonomski sistem Deng Sjaopinga u Kini. Jedna od zemalja sličnih Srbiji jeste Estonija: ova mala zemlja je dokaz da ako postoje volja, znanje i odgovarajuća podrška, reforme će biti uspešne i vodiće poboljšanju standarda cele nacije. Kako zemlja ne obiluje prirodnim bogatstvima, privreda je uglavnom zasnovana na lakoj industriji i sektoru usluga (turizam, trgovina, bankarstvo), i u njoj dominiraju mala i srednja preduzeća. Estonija je na naslovne strana novina i u naučne rasprave dospela poslednjih desetak godina zahvaljujući izuzetno uspešnim reformama. Estonske reforme se oslanjaju na povećanje ekonomskih sloboda. Ekonomske slobode podrazumevaju odsustvo državne prinude ili ograničenja nad proizvodnjom, raspodelom i potrošnjom dobara i usluga. Porast ekonomskih sloboda odlučujuće utiče na porast blagostanja izraženog kroz porast BDP-a. Istraživanja korelacije između ekonomskih sloboda i visine nacionalnog dohotka od strane Freedom house, Fraser institute i Heritage fondation ukazuju da je korelacija izražena 56-70% , što opet govori u prilog tome da brzog privrednog napretka nema bez visokog nivoa ekonomskih sloboda. Kao rezultat značajnih tržišnih reformi, Estonija već nekoliko godina ima najkonkurentnije poslovno okruženje u centralnoj i istočnoj Evropi, što je čini ravnopravnim takmacom i sa većim zemljama Evropske Unije.

Za samo deset godina Estonija se promenila do neprepoznatljivosti. Po raspadu SSSR-a Estonija je doživela kolaps. Inflacija je bila 1000%, cene goriva su skočile 10000% za samo godinu dana, radnje i budžet su bili prazni, a ljudi su satima stajali u redu za hranu. Estonija je 13. aprila 2005. godine dobila svoju trinaestu vladu (jedanaestu nekomunističku) u samo petnaest godina. Vlade su se menjale, ali te promene nisu uticale na privredni razvitak zemlje. Temelji, koje je postavila prva post-komunistička vlada Marta Laara, bili su tako čvrsti i dobro postavljeni da ih njegovi naslednici, koji možda i nisu bili tako liberalno orijentisani, nisu mogli poremetiti i za to nisu imali razloga. Tržišne reforme su se višestruko isplatile, jer su zemlji obezbedile odličnu perspektivu u pogledu uklapanja u svetsku podelu rada i visoke stope rasta.

3. Ciljevi projekta

U skladu sa novim značajem koji lokalni nivo ima u globalnoj političkoj i ekonomskoj zajednici, opredelili smo se da na nivou lokalne samouprave sprovedemo ovaj edukativni projekat jer smatramo da će se tako najefikasnije realizovati zacrtani ciljevi. Osnovni cilj ovog projekta je upoznavanje šire građanske javnosti sa glavnim teorijskim strujama koje danas postoje u oblasti političkih nauka. Ovaj multimedijalni projekat pre svega se obraća mladim ljudima sa težnjom da im prikaže prednosti i pozitivne strane procesa globalizacije. Kroz rad u radionicama i kroz praćenje predavanja istaknutih stručnjaka iz ove oblasti težimo da učesnike ovog seminara podstaknemo da se sami, direktno uključuju i iznesu svoja razmišljanja. Jedan od važnijih ciljeva takođe je i dalja saradnja sa pojedincima ili organizacijama koji tokom seminara budu iskazali želju za tim. Dakle glavni ciljevi projekta “Seminar slobode” jesu:

- upoznavanje učesnika sa glavnim teorijskim postavkama libertarijanizma,
- objašnjavanje konkretnih političkih primera koji su u svojoj osnovi u vezi sa principima slobodnog tržišta,
- podsticanje učesnika na kreativno i produktivno razmišljanje o aktuelnim problemima na lokalnom kao i na globalnom nivou, u duhu krilatice “Misli globalno, deluj lokalno”,
- prikazivanje konkretnih i primenjivih ekonomskih načela i
- analiziranje političko-istorijskog nasleđa savremene Srbije.

4. Dinamika projekta

Stručna predavanja na seminaru će voditi eksperti iz oblasti društvenih nauka, dok će radionicama upravljati njihovi koordinatori. Koordinator radionica imaju zadatak da pripreme učesnike seminara za stručno predavanje, da učesnicima u radionici prezentuju jednu temu iz oblasti određene za taj dan, kao i da upravljaju dinamikom izvođenja razgovora ili debate posle predavanja i prezentacija. Svakoga dana radionicom će upravljati drugi koordinator i to:

- prvog dana radionicom će upravljati **Jelena Cupać** sa temama vezanim o pojedincu,
- drugog dana **Đorđe Trikoš** će upravljati radionicom koja će se baviti prirodom liberalne države,
- trećeg dana **Miloš Nikolić** će biti koordinator radionice koja će razmatrati probleme pravde.
- četvrtog dana radionicom koja će se baviti ekonomskim problemima upravljace **Milan Tanacković**.

1. dan ili “Dan pojedinca”

- Dolazak i smeštaj:

- Sastanak učesnika seminara na autobuskoj stanici u Beogradu i polazak za Lučane.
- Dolazak u Lučanima i smeštaj u hotelu.
- Prijem u prostorijama Opštine Lučani.
- Upoznavanje učesnika sa svrhom projekta i dinamikom izvođenja kao i sa koordinatorima i predavačima na projektu.

- Prvo predavanje:

- O političkoj filozofiji libertarijanizma, njegovim korenima i o značaju pojedinca

- Pauza za ručak

- Radionica:

- Filozofski portret Ejn Rend.
- Razgovor o položaju pojedinca i individualnim pravima u Srbiji.

- Slobodno vreme.

- Tematsko veče u hotelu.

2. dan ili “Dan države”

- Radionica 1:

- Odnos pojedinca prema društvu i prema državi.

- Predavanje:

- Ideja liberalne demokratije i vladavine prava.

- Pauza za ručak.

- Radionica 2:

- Zašto država postoji i koliko države je potrebno?
- Emitovanje dokumentarnog filma o libertarijanizmu i razgovor o filmu.

- Slobodno vreme.

-Kulturno-turističke aktivnosti.

3. dan ili “Dan pravde”

- Radionica 1:

- Problem pravde i jednakosti.

- Predavanje:

- Politička filozofija Roberta Nozika.

- Pauza za ručak.

- Radionica 2:

- Razvoj države blagostanja i značaj slobodnog tržišta.
- Analiza nasleđa komunizma iz bivše SFRJ i problema socijalne nejednakosti na primeru Srbije.
- **Slobodno vreme.**
- **Tematsko veče u hotelu.**

4. dan ili “Dan tržišta”

- **Radionica 1:**
- Uvod u liberalnu ekonomiju.
- **Predavanje:**
- Austrijska i čikaška ekonomska škola.
- Ekonomski problemi Srbije.
- **Pauza za ručak.**
- **Radionica 2:**
- Podela u dve grupe i improvizovano sučeljavanje levice i desnice.
- Sastavljanje zajedničkog stručnog zaključka završenog seminaru.
- **Svečana dodela sertifikata o učešću na seminaru.**
- **Povratak za Beograd.**

5. Budžet projekta

1. Prevoz do i iz Lučana.....
2. Smeštaj i ishrana u hotelu (3 noći, 4 dana bez večere).....
3. Materijal za nastavu (table za pisanje i markeri).....
4. Materijal za učesnike (30 blokova).....
5. Marketing.... **circa 12000 dinara**
  - 30 majci..... 4900 dinara + logo= 7870 dinara
  - 60 hemijski..... 640 dinara + logo= 1060 dinara
  - Kliše.... 1000 dinara
  - 10 bedževa....
  - 10 ID oznaka.....
  - 30 sertifikata....
6. Film (snimanje + montaža)..... **61000 dinara**
7. Honorari predavača i koordinatoru.....
8. Nepredviđeni troškovi.....

Okvirno predviđeni troškovi celog projekta oko **330000 dinara.**